

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อพระสงฆ์ นักปราชญ์หรือนักวิชาการฝ่ายพุทธจะกล่าวถึงเรื่องความเสื่อมของสังคม พระสูตรที่ถูกยกมากล่าวถึงเรื่องนี้คือจักกวัตติสูตร ซึ่งอยู่ในพระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๑ ที่สมณิกาย ปาฎิกวรรค เป็นพระสูตรขนาดยาว ในจักกวัตติสูตรมีประเด็นสำคัญที่ควรศึกษา คือ เรื่องอายุมนุษย์ และทรัพยากรธรรมชาติขึ้นอยู่กับระดับของศีลธรรมที่มนุษย์ส่วนใหญ่ของโลกมีอยู่ คือ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมในสังคมมนุษย์ส่วนใหญ่เป็นอย่างไรอายุมนุษย์และทรัพยากรธรรมชาติจะเป็นอย่างนั้น^๑ กล่าวถึงสิ่งที่แปลกออกไปจากสิ่งที่พวกเราเคยรู้และเชื่อกันอยู่ในปัจจุบันที่ว่าความมีอายุยืนขึ้นอยู่กับวิทยาศาสตร์ การแพทย์และระบบสาธารณสุข แต่ในจักกวัตติสูตรกลับกล่าวถึงว่าในระยะยาว อายุมนุษย์จะขึ้นอยู่กับระดับศีลธรรมของมนุษย์ส่วนใหญ่ในโลก และทรัพยากรธรรมชาติก็จะมี ความสัมพันธ์เนื่องอยู่กับอายุมนุษย์ คือเมื่อทรัพยากรธรรมชาติมีความประณีตในสมัยที่มนุษย์อายุยืน และทรัพยากรธรรมชาติมีความหายาบในสมัยที่มนุษย์มีอายุสั้น อายุมนุษย์ก็คือร่างกายมนุษย์และ ทรัพยากรธรรมชาติล้วนเป็นพืชินยามที่อาศัยอุตุนิยามมาหล่อเลี้ยง และทั้งสองนิยามนี้ก็ต้องขึ้นกับจิต กรรม และธรรมนิยาม เรื่องเล่าประกอบธรรมะที่พระพุทธองค์ตรัสเล่าทั้งเรื่องอดีต และเรื่องอนาคต แสดงถึงความสอดคล้องกับนิยาม ๕ ในพระพุทธศาสนา การศึกษาถึงพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในสังคม มนุษย์ในจักกวัตติสูตรจึงเป็นประเด็นสำคัญที่ควรศึกษาให้ลึกลงไปว่า ระดับอายุมนุษย์และ ทรัพยากรธรรมชาติขึ้นอยู่กับระดับศีลธรรมที่คนส่วนใหญ่ในโลกมีอยู่ นั้นหมายถึงว่า ถ้าระดับความมี ศีลธรรมของชาวโลกเพิ่มขึ้น อายุมนุษย์ก็จะเพิ่มขึ้น และมีทรัพยากรธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์และ ประณีตขึ้น แต่ในทางกลับกัน หากระดับความมีศีลธรรมของมนุษย์ส่วนใหญ่ในโลกลดลง อายุมนุษย์ก็ จะลดลง ทรัพยากรธรรมชาติก็จะหายาบหรือมีคุณภาพด้อยลงและมีน้อยลง หากมีกรณีว่า คนใน ทะเลทรายที่แห้งแล้งทั้งหมดมาปฏิบัติธรรมฝ่ายเจริญในจักกวัตติสูตร จะเปลี่ยนทะเลทรายให้เป็นป่า ไม้ที่อุดมสมบูรณ์ได้ไหม จักกวัตติสูตรจะมีคำตอบอย่างไร

ในงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยจะพยายามหาคำตอบว่าพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในสังคมมนุษย์ สรร้างผลกระทบต่ออายุและทรัพยากรธรรมชาติอย่างไรในจักกวัตติสูตร พฤติกรรมเชิงจริยธรรมฝ่าย เสื่อมศีลธรรมและเจริญศีลธรรม มีความสัมพันธ์กับผู้น่าอย่างไร พฤติกรรมเชิงจริยธรรมฝ่ายเสื่อม ศีลธรรมและเจริญศีลธรรม มีความสัมพันธ์กับการมีอายุสั้นหรือยืนยาวของมนุษย์อย่างไร พฤติกรรม

^๑ดูรายละเอียดใน ที.ปา.(บาลี) ๑๑/๘๐-๑๑๐/๔๙-๖๗, ที.ปา.(ไทย) ๑๑/ ๘๐-๑๑๐/๕๙-๘๒.

เชิงจริยธรรมฝ่ายเสื่อมศีลธรรมและเจริญศีลธรรมมีความสัมพันธ์กับการมีทรัพยากรธรรมชาติที่หายากขึ้นหรือมีจำนวนร่อยหรอลงและประณีตหรือมากขึ้นอย่างไร

๑.๒ วัตถุประสงค์ในการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในสังคมมนุษย์ในจักกวัตติสูตร

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาวิเคราะห์ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมในสังคมมนุษย์ที่มีผลกระทบต่ออายุและทรัพยากรธรรมชาติในจักกวัตติสูตร

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมในสังคมมนุษย์ในจักกวัตติสูตรเป็นอย่างไร

๑.๓.๒ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมในสังคมมนุษย์มีผลกระทบต่ออายุและทรัพยากรธรรมชาติในจักกวัตติสูตรเป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตการวิจัยแบ่งเป็น ๒ ด้านคือ

๑.๔.๑ ขอบเขตการวิจัยด้านเนื้อหา ศึกษาเฉพาะพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในสังคมมนุษย์มีผลกระทบต่ออายุและทรัพยากรธรรมชาติในจักกวัตติสูตรเป็นหลัก แต่มีการเชื่อมโยงถึงอัครัญญสูตรในส่วนที่กล่าวถึงทรัพยากรธรรมชาติเท่านั้น

๑.๔.๒ ขอบเขตการวิจัยด้านเอกสาร ศึกษาจากจักกวัตติสูตรในพระไตรปิฎกเป็นหลัก แต่มีการเชื่อมโยงถึงอัครัญญสูตรในส่วนที่กล่าวถึงทรัพยากรธรรมชาติ

๑.๕ คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การกระทำที่แสดงออกทางกายและวาจา รวมทั้ง มโนกรรมที่อยู่ภายในใจ ในการวิจัยนี้หมายถึงพฤติกรรมในทางเสื่อมศีลธรรมและเจริณฝายละ ๑๗ ประการ

ผลกระทบ หมายถึง ความสัมพันธ์ของสิ่งหนึ่งที่มีผลต่ออีกสิ่งหนึ่ง ในที่นี้ใช้กับวิกฤต ศีลธรรมซึ่งเป็นฝ่ายลบ หรือฝ่ายไม่ดี

วิกฤตศีลธรรม หมายถึง การแพร่หลายของอกุศลกรรมบถแต่ละข้อและปัญหาทาง จริยธรรมอีก ๗ ประการ รวม ๑๗ ประการ ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อมหรือ ทรัพยากรธรรมชาติ

อายุมนุษย์ หมายถึง อายุขัยของมนุษย์ตั้งแต่ต้นกำเนิดมาจนถึงปัจจุบัน มีทั้งการลดลงและ เพิ่มขึ้น เช่น อายุมนุษย์ลดลงจาก ๘๐,๐๐๐ ปีเหลือ ๔๐,๐๐๐ ปี กระทั่งเหลือน้อยที่สุดเพียง ๑๐ ปี

ทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง ปัจจัยที่เอื้อต่อการเป็นอยู่อย่างมีความสุขทางกายของ มนุษย์ เช่น อากาศ ป่าไม้ เห็ดโคน น้ำมัน น้ำผึ้ง น้ำอ้อย เนยใส เนยข้น เป็นต้น

อกุศลกรรมบถ หมายถึง ทางแห่งการกระทำชั่วมี ๑๐ ทาง ทางกายมี ๓, ทางวาจามี ๔, ทางใจมี ๓

๑.๖ ทบทวนเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การทำวิจัยครั้งนี้ จะดำเนินการวิจัยโดยศึกษาข้อมูลที่เป็นหลักฐานจากพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา และปกรณ์วิเศษเป็นลำดับ มีเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องศึกษาจักกวัตติสูตรใน พระสุตตันตปิฎก ดังต่อไปนี้

๑.๖.๑ พระธรรมโกศาจารย์(พุทธทาส อินทปัญโญ) กล่าวว่าจุดเริ่มของปัจจุสมุปบาท แห่งมิลลัญญีสัตตตันตรกัปอยู่ที่พระราชามีการกระทำให้เกิดทุกข์แก่คนไม่มีทุกข์ ความยากจนขัดสนจึงเป็นไปอย่างกว้างขวางแรงกล้า และเสริมว่า คำว่า ราชา หมายถึงชนชั้นปกครอง ในสมัยที่ พระไตรปิฎกกล่าวว่ามนุษย์มีอายุขัยแปดหมื่นปี เป็นการคำนวณเทียบส่วนความต้องการของกิเลสกับความ เป็นอยู่ของมนุษย์^๒ ท่านกล่าวถึงโลกพระศรีอารียะเมตไตรย จะมาถึงข้างหน้าว่ามันตรงกันข้าม กับมิลลัญญี ฝ่ายพุทธเราก็มีหวัง เรียกว่าโลกพระศรีอารียะ ฝ่ายยิว ฝ่ายคริสต์นั้นก็มีเรียกว่า Messiah

^๒ พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส อินทปัญโญ), **สันติภาพของโลก**, (ไชยา : ธรรมทานมูลนิธิ, ๒๕๓๑), หน้า ๙๘.

ฝ่ายอินดู ฝ่ายพราหมณ์ก็มีเรียกว่ากัลกิ เมื่อไรพระเจ้ากัลกิจะมา ก็เหมือนกับพระศรีอารียเมตไตรยจะมา ในระยะนี้มีแต่ความเมตตา เมตไตรย ศรีอารียเมตไตรย เมตไตรยนี้แปลว่าประกอบอยู่ด้วยความ เป็นมิตร เมตตะมาจากคำว่า มิตร ประกอบคำเป็นเมตตะมันมาจากคำว่ามิตร มิตรไตรยะ เมตไตรยะ ประกอบอยู่ด้วยความ เป็นมิตร ศรีอริยะอย่างประเสริฐที่สุด มีแต่ความรักผู้อื่น ไม่มีใครเห็นแก่ตัว พบ ประกันเข้าก็จะถามว่า “จะให้ทำอะไร จะให้ช่วยอย่างไร?” เดินไปที่ไหนก็พบแต่คนที่ถามว่า “จะให้ ช่วยทำอะไร จะให้ทำอะไร?” และโลกพระศรีอารียเมตไตรยจะมีได้เมื่อเรารักผู้อื่น จึงจะชื่อว่าเป็นสังคม ชาวพุทธ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานที่แท้จริง^๓

๑.๖.๒ พระมหาอุททนา นรเชฏฐิโฐ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวคิดพระพุทธศาสนาเพื่อสังคมใน จักกวัตติสูตรพบว่าการปฏิบัติสติปัฏฐาน ๔ ทำให้มีที่พึ่งที่แท้จริง ผู้นำต้องประกอบด้วยจักกวัตติวัตร ๑๒ ประการ และบอกถึงความเสื่อมและความเจริญของคนและสังคมในทัศนะของพระพุทธศาสนา อุปสรรคต่อการแก้ปัญหาสังคมคือ ผู้นำขาดคณะทำงานช่วยกลั่นกรองปัญหา ตั้งสมมติฐานต่อปัญหา ผิดพลาด แก้ปัญหาด้วยการผ่อนปรนหรือรุนแรงเกินไป^๔

จากการสำรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องยังไม่มีงานวิจัยฉบับใดศึกษาถึงลงในประเด็นที่ว่า ศึกษา พฤติกรรมเชิงจริยธรรมในสังคมมนุษย์ที่มีผลกระทบต่อยุและทรัพยากรธรรมชาติในจักกวัตติสูตร

^๓ พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส อินทปัญโญ), **ฟ้าสว่างทางสังคม**, (ไชยา : ธรรมทานมูลนิธิ, ๒๕๓๖), หน้า ๕๒.

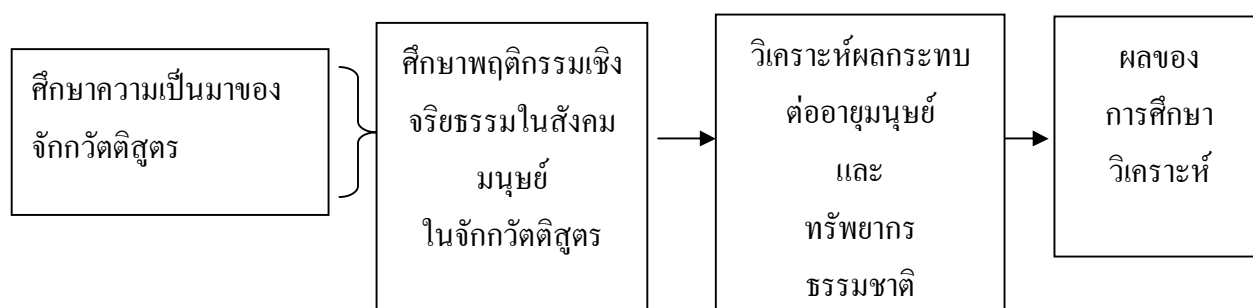
^๔ พระมหาอุททนา นรเชฏฐิโฐ, **แนวคิดพระพุทธศาสนาเพื่อสังคมในจักกวัตติสูตร**, (กรุงเทพมหานคร : กองทุนพุทธศาสตร์ศึกษา, ๒๕๕๓), หน้า ๖๘-๖๙.

๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มุ่งศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากคัมภีร์พระไตรปิฎก วรรณกรรมพุทธศาสนาในอดีต (Documentary Research)

ฉะนั้นในการศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมเชิงจริยธรรมในสังคมมนุษย์ที่มีผลกระทบต่ออายุและทรัพยากรธรรมชาติในจกกวัดติสฺสุตร” ผู้วิจัยได้จัดขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย (Research Process) ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ ๑.๑ แสดงขั้นตอนในการวิจัย



๑.๗.๑ วิธีการศึกษา

วิธีการในการศึกษาในชั้นแนวคิดและทฤษฎีนี้ ผู้วิจัยจะใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร โดยศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary Source) คือพระไตรปิฎก และจากเอกสารชั้นทุติยภูมิ (Secondary Source) คือส่วนที่เป็นอรรถกถา ฎีกา พร้อมทั้งเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการศึกษาจากแหล่งข้อมูลต่อไปนี้

- (๑) ห้องสมุดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- (๒) หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- (๓) สถาบันทักษิณคดีศึกษา
- (๔) หอสมุดแห่งชาติ
- (๕) หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศิลปากร
- (๖) ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาจังหวัดสงขลา
- (๗) หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๑.๗.๒ วิธีการวิเคราะห์

การศึกษาวิเคราะห์ในขั้นของการนำเสนอแนวคิดและทฤษฎีนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ จำแนก ออกตามกรอบแห่งความสัมพันธ์เป็นหลักแล้ว อธิบายขยายนัยจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary Source) คือพระไตรปิฎก และจากเอกสารชั้นทุติยภูมิ (Secondary Source) คือส่วนที่เป็นอรรถกถา ฎีกา พร้อมทั้งเอกสาร อินเทอร์เน็ต บทความทางวิชาการ หนังสือพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะมีการอธิบายเพิ่มเติม ในกรณีที่จะเห็นว่าจะต้องมีการอธิบายและขยายความให้เกิด ความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

๑.๗.๓ ขั้นสรุป

๑.๘ ประโยชน์ที่ได้รับ

๑.๘.๑ ได้ทราบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในสังคมมนุษย์ในจักกวัตติสูตร

๑.๘.๒ ได้ทราบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในสังคมมนุษย์ที่มีผลกระทบต่อบุคคลและ ทรัพยากรธรรมชาติในจักกวัตติสูตร